

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntö 20.8.2013

Lausunto korkeakoulutettujen uutta erikoistumiskoulutuksen kokonaisuutta valmistelevalle työryhmän muistiosta, OKM/47/040/2012

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto - SAMOK ry lausuu pyydettyinä seuraavaa.

Tiivistelmä

- On tärkeää, että korkeakoulutetuille on tarjolla laajasti erilaisia erikoistumiskoulutuksia osaamisen päivittämiseksi ja kehittämiseksi tutkinnon suorittamisen jälkeen.
- Työryhmän muistio on vasta ensimmäinen askel, erikoistumiskoulutusten käynnistäminen vaatii laajaa jatkotyötä.
- Opiskelijavalintauudistuksen seurauksena osaamisen päivittäminen muuttunee yksilölle huomattavasti kalliimmaksi kuin aikaisemmin. On tärkeää, että korkeakoulutetuille on tarjolla myös edullisiakin erikoistumiskoulutuksia. Yhteiskunnan tulee tukea erityisesti niitä erikoistumiskoulutuksia, jotka tuottavat ammattipätevyyden. Ammatillisen opettajankoulutuksen on säilyttävä maksuttomana.
- On tärkeää, että nykyisiä tutkintoja ei aleta rapauttamaan muuttamalla niiden osia tarjottavaksi vain erikoistumiskoulutuksina. On myös tärkeää, että erikoistumiskoulutukset järjestetään siten, että se ei heikennä tutkintoon johtavan koulutuksen laatua.
- Korkeakoulujen yhteistyö keskenään sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa ovat riittäviä takaamaan erikoistumiskoulutusten laadun. Akkreditoitajia ei tarvita. On kuitenkin tärkeää, että erikoistumiskoulutuksista tehdään laaja arviointi sitten, kun niitä on syntynyt riittävästi arvioitavaksi.

Yleistä

Elinikäisen oppimisen merkitys on kasvanut yhteiskunnan muuttuessa aikaisempaa nopeammin ja työelämän osaamisvaatimusten kasvaessa. Elinikäistä oppimista vaatii myös meneillään oleva demografinen muutos, joka edellyttää nykyistä korkeampaa

työllisyysastetta ja pidempiä työuria.

Työryhmän muistio antaa pohjaa erikoistumiskoulutusten käynnistämiseksi. SAMOK katsoo, että on tärkeää tehdä laajaa jatkovalmistelua, jossa ovat mukana kaikki korkeakoulut, työ- ja elinkeinoelämä, eri ministeriöt ja opiskelijajärjestöt. Vain näin voidaan taata uuden koulutusmuodon vakiintuminen osaksi suomalaista koulutusjärjestelmää.

Korkeakoulujen opiskelijavalintauudistuksen seurauksena korkeakoulutettujen mahdollisuuksia päivittää osaamistaan osallistumalla tutkintoon johtavaan koulutukseen rajataan voimakkaasti. On siis tärkeää, että korkeakoulutetuille tarjotaan nykyistä enemmän täydennyskoulutusmuotoisesti heidän osaamistarpeitaan vastaavia opintokokonaisuuksia.

Samalla täydennyskouluttautuminen voi kallistua merkittävästi. Tämä voi pahimmillaan johtaa osaamisen päivittämisen ja uuden osaamisen hankkimisen merkittävään vähenemiseen varsinkin aloilla, joilla täydennyskoulutukset ovat kalliita ja palkkataso matala. SAMOK katsoo, että korkeakoulutetuille tulee vastaisuudessa tarjota edullisiakin tapoja suorittaa erikoistumiskoulutuksia. Ammatillinen opettajankoulutus pitää säilyttää edelleen maksuttomana koulutuksellisen tasa-arvon turvaamiseksi.

SAMOK korostaa, että erikoistumiskoulutus on suunnattava tarjoamaan syventävää osaamista työelämässä jo toimineille henkilöille. SAMOK pitää aivan keskeisenä, että nykyisistä tutkinnoista ei siirretä osia erikoistumiskoulutukseen niin, että tutkinnon tarjoama osaaminen rapautuu ja jokaisen on suoritettava erikoistumiskoulutus päästäkseen edes perustason tehtäviin alalla.

Yksityiskohtaiset kommentit

Nykyiset erikoistumisopinnot

SAMOK pitää hyvänä työryhmän esitystä siitä, että nykyiset ammattikorkeakoulujen erikoistumisopinnot pystyvät jatkumaan erikoistumiskoulutuksina. Tässä yhteydessä on syytä pohtia, miksi niissä suoritettujen opintopisteiden määrä on vähentynyt jo vuosia. Tästä on syytä ottaa oppia erikoistumiskoulutusten järjestämistapaa ja rahoitusta pohdittaessa.

Koulutustarpeeseen vastaaminen ja erikoistumiskoulutusten laatu

Aikaisemmin on päädytty siihen, että korkeakoulujen erikoistumisopinnot on syytä akkreditoida, mutta nyt työryhmä ei päätenyt tätä esittämään. Työryhmän esityksessä lähdetään siitä, että korkeakoulut sopivat erikoistumiskoulutuksista keskenään yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa ja että erikoistumiskoulutuksille säädetään tutkintokoulutuksista poikkeavat tavoitteet.

Esitettyä yhteistyöhön perustuvaa mallia voi pitää hyvänä ratkaisuna, mutta SAMOK katsoo, että erikoistumiskoulutuksista ja esitetystä yhteistyömallista on hyvä tehdä laaja arviointi siinä vaiheessa, kun erikoistumiskoulutuksia on käynnissä riittävästi. SAMOK pitää pakollista akkreditointimenettelyä turhan raskaana. Korkeakoulut voivat halutessaan hankkia erikoistumiskoulutuksille akkreditointeja, mutta tämän edellyttäminen laadun osoittamiseksi ei sovellu SAMOKin näkemyksen mukaan suomalaiseen arviointiperinteeseen ja luottamukseen korkeakoulujen kaiken toiminnan laadukkuudesta.

Rahoitus

Työryhmä esittää erikoistumiskoulutusten käynnistämiseen kuuden miljoonan vuosittaista tukea vuosille 2014-16. SAMOK pitää tärkeänä, että tämä rahoitus tulee korkeakoulujen nykyisen rahoituskehityksen ulkopuolelta.

SAMOK pitää valitettavana, että työryhmän raportissa ei otettu tarkemmin kantaa siihen mitä koulutuksia tuetaan yhteiskunnan toimesta ja missä määrin niitä tuetaan. SAMOK pitää tärkeänä, että ainakin ammattipätevyyden tuottavia erikoistumiskoulutuksia tuetaan yhteiskunnan toimesta. Tuki on myös erityisen tärkeää matalan palkkatason aloilla, sillä tuella voidaan taata näiden alojen osaamisen kehittyminen. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi asettamalla maksukatto yksilölle koituvien maksujen osalta tai tukemalla koulutusta täysimääräisesti.

Erikoistumiskoulutusten jatkotyöstämisessä ja toteuttamisessa on tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi muutkin ministeriöt osallistuvat koulutusten suunnitteluun ja rahoitukseen.

SAMOK pitää tärkeänä, että ammatillinen opettajankoulutus säilytetään opiskelijoille maksuttomana koulutuksena. Pedagogisia opintoja ei pysty suorittamaan ammattikorkeakouluissa osana tutkintoa, kuten yliopistoissa pystyy.

Järjestämistapa

Työryhmä esittää erikoistumiskoulutuksille modulaarista rakennetta siten, että opiskelija voisi koostaa erikoistumiskoulutuksensa osista ja että opintoja voisi suorittaa pidemmän ajanjakson puitteissa. Nämä ovat hyviä ehdotuksia, sillä näin erikoistumiskoulutukset vastaisivat paremmin työelämässä olevaan osaamistarpeeseen ja niihin olisi joustavampaa osallistua. SAMOK oudoksuu sitä että koulutuksille säädettäisiin tietty määräaika koulutuksen suorittamiseen.

Erikoistumiskoulutukseen kuuluvia opintoja voidaan työryhmän esityksen mukaan järjestää niin, että samassa toteutuksessa voi olla rinnan erikoistumiskoulutuksen ja tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoita. SAMOK pitää tärkeänä, että tällaisissa tilanteissa ei heikennetä koulutuksen laatua esimerkiksi kasvattamalla opintojakson osallistujien määrää tai esimerkiksi tarjoamalla laadukkaamman toteutuksen opintojaksosta vain

LAUSUNTO

30.9.2013

erikoistumiskoulutukseen osallistuvilla.

SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULUOPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Mikko Valtonen
puheenjohtaja

Jani Hyppänen
pääsihteeri

Lisätietoja asiantuntija Veli-Matti Taskila, 050 389 1013, etunimi.sukunimi@samok.fi